

Uz bibliografiju radova Mladena Nikolancija

Sasvim tiho i neprimjetno, izbjegavajući uvijek prve radove, nestao je iz kulturnog i javnog života grada Splita, upravo onako kako je i živio, jedan od plejade istaknutih hrvatskih arheologa poslije Drugog svjetskog rata, Mladen Nikolanci.

Kretao se u neveliku krugu svojih kolega i poznanika ne namećući se nikada i nikome, uvijek pak spreman odgovoriti na svačije pitanje, priskočiti u svakoj prigodi. Imao je veliko znanje i bogato opće obrazovanje, te upravo izvanrednu memoriju. Nije bilo sektora ljudske znanosti u koju se on ne bi mogao uključiti s iznenađujućim poznavanjem stvari.

Mladen Nikolanci nikad nije mogao uvrijediti, niti bi podigao glas, ali bi dosljedno i odlučno ostajao pri svojem mišljenju i uvjerenju. To se odnosilo na bilo koji segment njegova života i djela bilo znanstveno-arheološkoga, bilo hrvatsko-rodoljubnoga, kojim se nije služio kao zastavicom da drugima skrene pažnju, nego ga je nosio u sebi kao vrednotu sraslu s čitavim njegovim bićem.

Tko nije bio u prilici da ga bolje upozna, mogao bi bio stvoriti i pogrešnu sliku o Mladenu kao čovjeku nedruželjubivu, posve povučenom u sebe, koji se ne snalazi u društvu, pa bježi od njega, koji dostaje samom sebi i svojoj vjernoj violini - no, ako bi tako mislio, bio bi u velikoj zabludi. Plemenitost duše bila je, naime, dio njegove ličnosti, upotpunjavana njegovim svakodnevnim gotovo asketskim životom. Tome je, bez dvojbe, pridonio i veoma slab vid kojim ga je priroda nepravedno kaznila. Stoga nije ni doktorirao, niti se mogao posvetiti svom životnom pozivu, arheologiji, u onoj mjeri koliko je to želio i koliko bi u drukčijim okolnostima mogao postići. A ironija sudbine je htjela da je u travnju 1981., kad ga je vid već skoro sasvim napustio, dobio ponudu Filozofskog fakulteta u Chietiju, koji pripada Sveučilištu u Bologni, da bude mentor njihovim doktorandima iz Arheologije.

Treba se uživjeti u veličinu bola kakav mora ispunjavati jednog istraživača koji mora "gledati" samo nepostojećim vidom, koji mora slušati tekstove što mu ih čitaju drugi, razmišljajući u svojoj gotovo potpunoj noći - a ona za njega traje i danju - razvija i osmišljava razne probleme iz struke, pronalazeći im rješenje. To čitanje Mladen pažljivo bilježi magnetofonom, a zatim sam prepisuje na pisaćem stroju. Još je za mladih dana naučio pisati sa deset prstiju, ne gledajući tekst, što mu je poslije bilo od neprocjenjive koristi a i velike utjehe u životu, ispunjenom radom sve do samoga kraja.

Zbog svega iznesenog njegov bibliografski opus nije toliko obiman, ali radovi su mu produbljeni i pokazuju vrsnog znalca i temeljita istraživača.

Tome je svakako pridonijelo i njegovo dobro poznavanje četiriju svjetskih jezika: francuskog, engleskog, a pogotovo talijanskog i njemačkoga. Treba istaknuti i osobito poznavanje latinskoga i grčkog jezika, što je bilo alfa i omega u pretežnom dijelu njegovih radova. A oni su, kako se vidi iz ove Bibliografije, obuhvaćali razdoblje od protohistorije do kasne antike. U Vjesniku za arheologiju i historiju dalmatinsku, sv. 82/1989., objavljeni su pod naslovom "Postrema opera", naslovom na kojemu je sam inzistirao, na 200 stranica, posljednji njegovi prinosi, a na nekoliko kazeta snimljena je građa koju je namjeravao objaviti u jednom od sljedećih svezaka istoga Vjesnika.

Ovaj mali osvrt posvećujem uspomeni na kolegu i prijatelja, čovjeka rijetkih vrlina, koji je bio moj prethodnik, voditelj sjajne biblioteke Arheološkog muzeja u Splitu, osjećajući trajnu zahvalnost što me je uveo u bibliotekarsku struku i što mi je bezbroj puta pomogao savjetom i svojim velikim općim znanjem u mojemu dugogodišnjem radu u istoj Biblioteci.

Neda Anzulović

MLADEN NIKOLANCI
Bibliografija radova (1951. - 1994.)

1951.

- Arheološki muzej u Splitu 1821 - 1951. (Suautor je Duje Rendić-Miočević.) Split, Arheološki muzej, 1951, 13 str. s [2] sl.

Spomenica u povodu proslave 130. obljetnice osnivanja Muzeja.

1952.

- Novi antikni nalazi u Visu i Splitu. Résumé: Nouvelles découvertes d'antiquités à Vis et à Split. Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku (dalje: VAHD), Split, LIV/1952 (1954!), str. 189-196.

1953.

- Neki pomorski predmeti i spomenici iz srednje Dalmacije. (Résumé:) Quelques objets et monuments maritimes de la Dalmatie centrale. VAHD, LV/1953 (1956!), str. 166-180 s crtežima + 1 tabla.

1954.

- Pharos, Rimljani i Polibije. Résumé: Pharos, les Romaines et Polybe. VAHD, LVI-LIX (1954-1957), (Abramićeva spomenica), dio 2 (1958!), str. 52-59 s 1 sl.

1957.

- Arheološko istraživanje na Braču (1957. god.). Brački zbornik, Split, 3/1957, str. 279-280.

1958.

- Antikni spomenici otoka Hvara. Popis spomenika otoka Hvara. Split, 1958, str. 49-58. (Publikacija Historijskog arhiva, Hvar, br. 7.)
- Duo membra coniuncta. CIL III 3088, 3089. Résumé. VAHD, LX/1958 (1963!), str. 49-70 + 1 tabla.
- Iliri, Grci i Rimljani na Jadranu. Mornarički glasnik, Split, VIII/1958, br. 1, str. 50-66 s 5 sl.

1959.

- Podmorska arheologija u svijetu i kod nas. Mornarički glasnik, Split, IX/1959, br. 6, str. 617-626.
- Nove grčke kacige i knemide u Dalmaciji. Résumé: Nouveaux casques et cnémides grecs en Dalmatie. VAHD, LXI/1959 (1963!), str. 81-93 s 2 sl. + 3 table.

1960.

- Dodatak grčko-ilirskim kacigama u Dalmaciji. Résumé: Addition aux casques greco-illyriens en Dalmatie. VAHD, LXII/1960 (1967!), str. 31-35 s 1 sl. + 1 tabla.

1962.

- Helenistička nekropola Isse. (Résumé:) La nécropole hellénistique d'Issa. VAHD, LXIII-LXIV/1961-1962, (1969!), str. 57-90 sa sl. + table V-VIII.

1964.

- Contacts gréco-illyriens sur la côte de l'Adriatique. Aperçu des résultats de la science yougoslave d'après guerre. *Archaeologia Iugoslavica*, Beograd, V/1964, str. 49-60.

1965.

- Jedna izgubljena Izida iz Salone. (Résumé:) Une Isis de Salone, perdue. VAHD, LXV-LXVII/1963-1965 (1971!), str. 119-126.
- Zadaci podmorske arheologije u istočnom Jadranu. Summary: Tasks of submarine archaeology in the eastern Adriatic. *Pomorski zbornik*, Zadar, 3/1965, str. 711-723.

1966.

- Arhajski import u Dalmaciji. (Résumé:) Imporation archaiques (grecques) en Dalmatic. VAHD, LXVIII/1966 (1973!), str. 89 s 3 sl. + table XI-XXI.

1969.

- Bilješka o korintskim vazama u Visu. (Résumé:) Note sur les vases corinthiens de Vis (Issa). VAHD, LXX-LXXI/1968-1969 (1977!), str. 149-153 + tabla XXXIX.
- Četiri groba iz nekropole u Vičoj Luci (o. Brač), pronađena u 1908. god. (Résumé:) Quatre tombes provenant de la nécropole de Viča Luka (île de Brač) découvertes en 1908. (Suautor je Ivan Marović.) VAHD, LXX-LXXI/1968-1969 (1977!), str. 5-55 sa 16 sl. + table I-XII.

1970.

- O kontroverzji Lissos-Issa. Résumé: Sur la controverse Lissos-Issa. U: *Adriatica praehistorica et antiqua*, *Miscellanea G. Novak dicata*, Zagreb, Filozofski fakultet i Arheološki institut, 1970, str. 377-384.

1971.

- Brodolomi u Jadranu u vrijeme antike. Summary: The shipwrecks in the Adriatic in the Antiquity. U: *Spasavanje ljudskih života na moru*, *Naučne rasprave*. Beograd, 1971, str. 25-33.

1972.

- Jadranski Greci kao periferija helenskog svijeta. (Résumé:) Les Grecs adriatiques en tant que périphérie du monde hellénique. U: *Materijali XII, IX Kongres arheologa Jugoslavije*, Zadar, 1972 (1976!), str. 149-168.
- Maloazijski import u istočnom Jadranu. Résumé: Les importations de l'Asie Mineure dans l'Adriatique Oriental. U: *Jadranska obala u protohistoriji*. Simpozij održan u Dubrovniku od 19. do 23. X. 1972. Izdao Centar za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu (i) Arheološki institut, Zagreb, 1976, str. 273-286 + [3] table.

1973.

- Otok Faros prije dolaska Parana. Summary: The Island of Paros before the arrival of Parians. *Hvarski zbornik*, Split, 1/1973, str. 105-123.

1974.

- Bartul Petrić (1899-1974). Prilozi povijesti otoka Hvara, Hvar, IV/1974, str. 122 s portretom slikara B. Petrića. *Nekrolog*.

-
- Hvarsko ljeto 1974. Hvarski zbornik, Hvar, 2/1974, str. 383-384.
O muzičkim priredbama.
  - Nešto o vanjskoj djelatnosti Centra [za zaštitu spomenika kulture u Hvaru]. Prilozi povijesti otoka Hvara, Hvar, IV/1974, str. 115-117.
  - O 200-godišnjici knjige o Dalmaciji Alberta Fortisa. Prilozi povijesti otoka Hvara, Hvar, IV/1974, str. 99-106.
  - Pomorska bitka kod Taurisa. Prilozi povijesti otoka Hvara, Hvar, IV/1974, str. 5-15.
  - Tri nova dokumenta o hvarskom pučkom ustanku 1510-1514. Zusammenfassung: Drei neue Dokumente für den Hvarer Aufstand 1510-1514. Hvarski zbornik, Hvar, 2/1974, str. 77-85.
- 1975.
- Archeologia sottomarina in Jugoslavia. Atti del Secondo Congresso internazionale di archeologia sottomarina, Bordighera, 1958.
  - Dva sunčana sata iz Salone (Résumé:) Deux cadrans solaires de Salone. Zbornik Narodnog muzeja u Beogradu, Beograd, VIII/1975, str. 169-175 + [1] tabla.
  - K pitanju hvarskoga teatra. Zusammenfassung: Betreffs der Hvarer Theaters. Hvarski zbornik, Hvar, 3/1975, str. 335-346.
  - Petar Nisiteo-Nisetić kao arheolog. Summary: Petar Nisiteo-Nisetić Archeologist. Zusammenfassung: Petar Nisiteo-Nisetić als Archäologe. U: Hvar u prirodnim znanostima. Zbornik simpozija održanog u Hvaru od 2. - 4. listopada 1975. Zagreb, JAZU, 1977, str. 199-203.
- 1976.
- Petra Hektorovića "Inojezične sitnice". Zusammenfassung: Petar Hektorović's Fremdsprachige "Kleinigkeiten". Hvarski zbornik, Hvar, 4/1976, str. 345-355.
- 1977.
- Iris Illyrica. Zusammenfassung: U: Dolina rijeke Neretve od prethistorije do ranog srednjeg vijeka. Znanstveni skup, Metković, 4. - 7. listopada 1977. Split, 1980, str. 155-160. (Izdanja Hrvatskog arheološkog društva, sv. 5.)
  - Kulturni profil Hvara u prošlosti viden kroz knjige. Zusammenfassung: Das Hvarer Kulturbild in der Vergangenheit durch die Bücher gesehen. Hvarski zbornik, Hvar, 5/1977, str. 289-296.
  - Stari Grad - arheološki nalaz. Periodični izvještaj Centra za zaštitu kulturne baštine komune hvarske, Hvar, 1977, br. 86, str. 10-11.
O nalazu antičkih grobova prilikom kopanja kanala, 1977. godine.
- 1978.
- Evropski politički okvir i poticaji za Matija Ivanića te njegov moralni lik. Zusammenfassung: Der europäische politische Rahmen und Anregungen für Matthäus Ivanić. Hvarski zbornik, Hvar, 6/1978, str. 29-43.
  - Na poledini margine o Hvarskom teatru. Mogućnosti, Split, XXVII/1980, str. 1259-1313.
- 1984.
- Die "Dalmatinische Dynastie" und der Untergang des Weströmischen Reiches. VAHD (Disputationes Salonitanae, II), 77/1984, str. 273-292.

1985.

- "Dalmatinska dinastija" i propast Zapadnog rimskog carstva. Zusammenfassung: Die "Dalmatinische Dynastie" und Zurfall des Weströmischen Reiches. Radovi Instituta za hrvatsku povijest, Zagreb, 18/1985, str. 5-22.
- Da li su nam Grci nepotrebni? Zadarska revija, Zadar, XXXIV/1985, br. 1, str. 50-63.
- Škrip na otoku Braču. Summary: Škrip on the island of Brač. (Prehistorical and Roman settlement.) (Suautorica je Aleksandra Faber.) Prilozi Odjela za arheologiju Centra za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2/1985, str. 1-38 s crtežima + (4) table.

1988.

- Četiri jahača apokalipse u Saloni. Mogućnosti, Split, XXXVI/1988, br. 3-4, str. 299-306.
- O padu Salone.

1991.

- In memoriam - Niko Duboković Nadalini. VAHD (Spomenica Ivanu Maroviću), 84/1991, str. 275-277.

1994.

- Longae Salonae. Controversio Luc. Phars. 404 versus effigiem Salonarum in columna Traiana. Zusammenfassung. VAHD (Spomenica Duji Rendiću-Miočeviću), 86/1994, str. 113-117.

U Vjesniku za arheologiju i historiju dalmatinsku, Split, 82/1989, tiskan je veći broj radova Mladena Nikolancija pod zajedničkim naslovom Postrema opera. Donosimo ih istim redosljedom kako su bili objavljeni u Vjesniku.

- Uvodna riječ. (Zusammenfassung.) VAHD, 82/1989, str. 9-12.

O svom radu i smislu arheološkog poziva.

- O Liburnu Joniju. (Summary:) About the Liburnian Ionios. VAHD, 82/1989, str. 13-34.
  - Paros, Pityeia i Anciale u jadranskoj Iliridi. (Résumé:) Paros, Pityeia-Pityussa et Anchiale dans l'Adriatique. VAHD, 82/1989, str. 35-62.
  - Iris Illyrica. (Zusammenfassung:) Iris Illyrica. VAHD, 82/1989, str. 63-80.
  - Crna Korkira i poluotok Pelješac. (Zusammenfassung:) Korkyra Melaina und die Halbinsel Pelješac. VAHD, 82/1989, str. 81-98.
- Prolegomena za antički Škrip na otoku Braču. (Zusammenfassung:) Škrip auf der Insel Brač. VAHD, 82/1989, str. 99-108.
- O imenu salonitanske rijeke. (Résumé:) Sur le nom du fleuve auprès de Salone. VAHD, 82/1989, str. 109-115.
  - Zur Identifizierung der Insel Tauris in der Adria. (Sažetak:) O ubikaciji otoka Taurisa na Jadranu. VAHD, 82/1989, str. 117-120.

- Prikaz Salone i Jadera na Trajanovu stupu. (Riassunto:) La rappresentazione di Salona e di Jader sulla colonna Traiana a Roma. VAHD, 82/1989, str. 121-142.
- Kulturni život u Saloni i rimskoj Dalmaciji. (Riassunto:) La vita culturale di Salona e di Dalmazia Romana. VAHD, 82/1989, str. 143-156.
- Šume Dalmacije u antici. (Riassunto:) Le foreste della Dalmazia nell'antichità. VAHD, 82/1989, str. 157-168.

MISCELLANEA

- Gradinske i druge utvrde na srednjodalmatinskom području. (Résumé:) Les forteresses préhistoriques et postérieures en Dalmatie Centrale. VAHD, 82/1989, str. 169-176.
- Dvije etruske brončane statuete iz Srednje Dalmacije. (Résumé:) Deux statuettes étrusques en bronze découvertes en Dalmatie centrale. VAHD, 82/1989, str. 177-181 + tabla VI.
- Bob mrtvih. (Riassunto:) Fava dei morti. VAHD, 82/1989, str. 183-184.
- Grongona. (Riassunto:) Grongona. VAHD, 82/1989, str. 185-186.
- Morra - Mura. (Riassunto:) Morra - Mura. VAHD, 82/1989, str. 187-190.
- O brončanoj posudi s kuglicama na rubu. (Zusammenfassung:) Über das Gefäß mit den Kügelchen am Rande. VAHD, 82/1989, str. 191-196 s 2 sl.
- Crna Korkira i Agatarhid iz Knida. (Riassunto:) Corcyra Nigra e Agatarchide da Cnido. VAHD, 82/1989, str. 197-199.

- Dodatne bilješke za "Postrema opera". (Riassunto:) Notae ultriores ad "Postrema opera". VAHD, 83/1989, str. 273-278.
(Sadržaj:) O Liburnu Joniju. - Prikaz Salone i Jadera na Trajanovu stupu u Rimu. - Crna Korkira i poluotok Pelješac. Novac Thasosa.